

Sesja – PROBLEMY OPIEKI W CHOROBYCH PRZEWLEKŁYCH PROBLEMS OF MEDICAL CARE IN CHRONIC DISEASES

Epidemiologia pierwotnej nadczynności przytarczyc u osób w wieku 55 lat i więcej

Epidemiology of primary hyperparathyroidism in people aged 55 years and older

KARINA ŚLIWA^{1/}, IZABELA MARCINIAK^{1/}, ŁUKASZ OBOŁOŃCZYK^{2/}, PIOTR WIŚNIEWSKI^{2/}, KRZYSZTOF SWORCZAK^{2/}

^{1/} Studenckie Koło Naukowe, Klinika Endokrynologii i Chorób Wewnętrznych, Gdański Uniwersytet Medyczny

^{2/} Klinika Endokrynologii i Chorób Wewnętrznych, Gdański Uniwersytet Medyczny

Wprowadzenie. Pierwotna nadczynność przytarczyc (PNP) jest stosunkowo rzadko rozpoznawaną chorobą. Szacuje się, że występuje z częstością 30 przypadków na 100 tys. mieszkańców rocznie, chociaż niedawne doniesienia pokazują, że wśród chorób endokrynologicznych PNP ustępuje częstością jedynie cukrzycy, patologiom tarczycy oraz zespołowi policystycznych jajników. Pełnoobjawowa PNP występuje zaledwie u 20% chorych, natomiast wydaje się, że skąpo- lub bezobjawowa postać występuje aż u ok. 80% chorych. Ta różnorodna manifestacja kliniczna może przyczynić się do znacznego niedoszacowania występowania PNP.

Cele. 1. Ocena epidemiologii PNP u osób w wieku ≥ 55 r.ż. w Polsce. 2. Ocena epidemiologii zaburzeń gospodarki wapniowo-fosforanowej innych niż PNP. 3. Ocena wpływu zaburzeń gospodarki wapniowo-fosforanowej na zaburzenia nastroju.

Materiał i metody. Grupę badaną stanowiło 97 kolejnych osób w wieku powyżej 55 r.ż. U każdego probanta oznaczono stężenia parathormonu, wapnia całkowitego i fosforanu nieorganicznego w surowicy krwi. Ponadto zebrano dane ankietowe dotyczące zaburzeń nastroju na podstawie skróconej wersji Geriatrycznej Skali Depresji (GDS).

Wyniki. 1. Klasyczną hiperkalcemiczną postać PNP rozpoznano u 1 pacjentki, co stanowi 1,03% badanej grupy. 2. U 38,5% badanych bez PNP stwierdzono podwyższone stężenie PTH przy prawidłowych stężeniach wapnia w surowicy. Ponadto zaobserwowano u mężczyzn istotną statystycznie korelację między wiekiem a stężeniem PTH w surowicy krwi ($r=0,62$; $p<0,001$), nie stwierdzono takiej zależności u kobiet. 3. Nie stwierdzono istnienia statystycznie znamiennych różnic pomiędzy osobami z depresją i osobami bez depresji w zakresie wieku oraz badanych parametrów laboratoryjnych.

Wnioski. Badanie potwierdziło dotychczasowe obserwacje dotyczące epidemiologii klasycznej hiperkalcemicznej postaci PNP. Istotnym jest stwierdzenie podwyższonego stężenia PTH aż u 38,5% badanych niespełniających kryteriów klasycznej PNP. W tej grupie również mogą się kryć niezdiagnozowane normokalcemiczne postaci PNP. Z drugiej strony stwierdzona korelacja pomiędzy stężeniem PTH i wiekiem u mężczyzn wydaje się być przesłanką za zweryfikowaniem dotychczasowych wartości referencyjnych PTH. Dopiero uwzględnienie obu sytuacji pozwoli na zaprojektowanie poznania prawdziwej epidemiologii PNP.

Słowa kluczowe: pierwotna nadczynność przytarczyc, parathormon, epidemiologia

Introduction. Primary hyperparathyroidism (PHPT) is a rarely recognized disease. The prevalence has been reported to be approximately 30 cases per 100.000 persons/year. But recent studies have shown that only type 2 diabetes mellitus, thyroid pathologies and polycystic ovary syndrome are more common in endocrinology. Overt PHPT occurs in only 20% of cases, however subclinical or asymptomatic PHPT may reach even 80% of cases. This varied clinical picture may be the reason for underestimating the PHPT prevalence.

Aim. 1. Evaluation of the epidemiology of PHPT in people over 55 years of age in Poland. 2. Assessment of epidemiology of non-PHPT calcium-phosphate disorders. 3. Evaluation of the influence of calcium-phosphate disorders on mood fluctuations.

Material and methods. The study group consisted of 97 people over 55 years of age. Each person had serum parathormone, calcium and phosphate levels assessed. The Geriatric Depression Scale (GDS) for the evaluation of mood fluctuations was used.

Results. 1. Classic hypercalcemic PHPT was found in 1 case (1.03% of the study group). 2. 38.5% of the study group (after the exclusion of person with classic PHPT) had elevated PTH levels but with normal calcium levels. This group manifested a strong correlation between age and PTH levels in the male subgroup ($r=0.62$; $p<0.001$); there was no such correlation in the female subgroup. 3. There were no statistically significant differences between people with and without depression in the assessed calcium homeostasis parameters.

Conclusions. Our study confirmed previous observations concerning the epidemiology of classic, hypercalcemic PHPT. Noteworthy is the fact that 38.5% of non-PHPT people had elevated serum PTH levels, with normal calcium levels. This group may hide unrecognized, normocalcemic PHPT. On the other hand, a positive, strong correlation between age and PTH levels in male population may be a rationale for the reevaluation of PTH reference ranges. These two elements may be crucial for estimating the real epidemiology of PHPT.

Key words: primary hyperparathyroidism, parathormone, epidemiology

Ocena relacji społecznych i środowiskowych pacjentów z przewlekłym wirusowym zapaleniem wątroby typu C

The analysis of social and environmental relations in the patients with chronic hepatitis C virus

ELŻBIETA GROCHANS^{1/}, MAŁGORZATA SZKUP^{1/}, MAŁGORZATA STARCZEWSKA^{1/}, DOROTA SYCHTA^{2/}

^{1/} Samodzielna Pracownia Propedeutyki Nauk Pielęgniarskich, Pomorska Akademia Medyczna w Szczecinie

^{2/} Studenckie Koło Naukowe przy Samodzielnej Pracowni Propedeutyki Nauk Pielęgniarskich, Pomorska Akademia Medyczna w Szczecinie

Wprowadzenie. Poważnym problemem współczesnego świata jest wirusowe zapalenie wątroby typu C. Ocena jakości życia stanowi jeden z podstawowych mierników uciążliwości choroby dla człowieka. Jakość życia jest zjawiskiem wielowymiarowym, na ocenę którego składają się liczne elementy, obejmujące różne sfery życia człowieka: jego biologiczność, psychikę, duchowość, ale również wpływy społeczne i środowiskowe. Jednostka ludzka nie może funkcjonować w oderwaniu od otaczającego ją świata, dlatego tak dużego znaczenia nabiera analiza czynników społecznych jako ważnych determinantów jakości życia osoby chorej przewlekle.

Cel. Ocena wpływu aspektu społecznego oraz środowiskowego na funkcjonowanie pacjenta z wirusowym zapaleniem wątroby typu C.

Materiał i metody. Badania przeprowadzono w okresie od września do listopada 2007 r. w Poradni Hepatologicznej i na Oddziale

Hepatologii Katedry i Kliniki Chorób Zakaźnych SWSZ w Szczecinie. Zbadano 168 osób, w tym 77 chorych na przewlekłe zapalenie wątroby typu C oraz 91 osób zdrowych, wybranych losowo, zamieszkujących woj. zachodniopomorskie. W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem standaryzowanego kwestionariusza ankiety WHOQOL-Bref.

Wyniki. Analizując sferę relacji społecznych i wpływów środowiskowych oraz percepcji swojego zdrowia i globalnej satysfakcji życiowej otrzymano wyniki świadczące o znaczeniu, jakie wywiera przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby na pewne aspekty budujące jakość życia. Różnice istotne statystycznie odnotowano w poziomie zadowolenia z życia seksualnego w dziedzinie relacji społecznych ($t_{obl.}=3,90 > t_{kryt.}$) oraz w podklasach poczucia bezpieczeństwa, możliwości spędzania wolnego czasu ($t_{obl.}=2,51 > t_{kryt.}$) oraz dostępności opieki medycznej ($t_{obl.}=9,48 > t_{kryt.}$).

Wnioski. 1. Choroba przewlekła – wirusowe zapalenie wątroby typu C – ma wpływ na niektóre aspekty środowiskowe i relacji społecznych składające się na jakość życia.

Słowa kluczowe: *jakość życia, przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu C, WHOQOL-Bref*

Introduction. Chronic hepatitis C virus is a serious problem of the modern world. The quality of life assessment is one of the basic measures of the inconvenience caused by the disease. Quality of life is a multidimensional phenomenon, which is assessed with regard to its numerous components such as social and environmental factors as well as the factors relating to biological, psychic and spiritual spheres. A human individual cannot function in separation from the surrounding world, and thus the analysis of social factors as the important quality of life determinants in chronically ill people grows in importance.

Aim. To assess how social and environmental aspects affect the functioning of the patient with chronic hepatitis C virus.

Material and methods. This study was conducted between September and November 2007 in the hepatology outpatient clinic and at the Hepatology Ward of the Department and Clinic of Infectious Diseases of the Independent Provincial United Hospital in Szczecin. Our research involved 168 people, including 77 patients with the chronic hepatitis C virus and 91 healthy individuals randomly selected from the residents of the West Pomeranian Province. A diagnostic survey was applied as a research method, and a standardized WHOQOL-Bref questionnaire was used as a research tool.

Results. The analysis of social relations and environmental impact as well as the perception of one's own health and general satisfaction with life proved that the chronic hepatitis C virus significantly affects certain aspects of life, influencing its quality. Statistically significant differences were observed in the levels of satisfaction with sexual life and social relations ($t_{calc}=3.90 > t_{crit.}$), and in the subclasses, the feeling of safety, possibilities of leisure ($t_{calc}=2.51 > t_{crit.}$) and accessibility to medical care ($t_{calc}=9.48 > t_{crit.}$).

Conclusion. A chronic disease being a consequence of the C virus infection has an effect on both environmental and social aspects determining the quality of life.

Key words: *quality of life, chronic hepatitis C virus, WHOQOL-BREF*
